

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. I. Pulbere)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, (jud. L. Bulgac, V. Sîrbu, V. Buhnaci)

DECIZIE

24 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

Examinând recursul declarat de către Ciobanu Ludmila,
în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de
Bolun Valeria împotriva lui Ciobanu Viorel, intervenient accesoriu Ciobanu
Liudmila cu privire la stabilirea cotelor-părți ideale asupra bunurilor imobile,
împotriva încheierii din 04 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respinsă cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și restituită
cererea de apel depusă de Ciobanu Ludmila împotriva hotărârii din 06 septembrie
2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

c o n s t a t ă:

La 26 martie 2019, Bolun Valeria s-a adresat cu cerere de chemare în judecată
împotriva lui Ciobanu Viorel, intervenient accesoriu Ciobanu Liudmila cu privire la
stabilirea cotelor părți ideale asupra bunurilor imobile.

Prin hotărârea din 06 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),
cererea de chemare în judecată depusă de către Bolun Valeria împotriva lui Ciobanu
Viorel, intervenient accesoriu Ciobanu Liudmila cu privire la stabilirea cotelor-părți
ideale asupra bunurilor imobile, a fost admisă integral.

La 20 decembrie 2019, Ciobanu Liudmila a declarat apel împotriva hotărârii
primei instanțe, solicitând repunerea în termen, admiterea cererii de apel, cu casarea
hotărârii primei instanțe și restituirea pricinii spre rejudecare.

În motivarea cererii de repunere a invocat că, cu hotărârea primei instanțe a luat
cunoștință la 10 decembrie 2019 la executorul judecătoresc Pruteanu Viorica.

Prin încheierea din 04 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă
cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și restituită cererea de apel

depusă de Ciobanu Ludmila împotriva hotărârii din 06 septembrie 2019 a Judecătorei Chișinău (sediul Centru).

La 28 martie 2020 (prin poștă electronică), Ciobanu Ludmila a declarat recurs împotriva încheierii din 04 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii recurate, repunerea apelului în termen și restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În susținerea recursului declarat a menționat că, despre existența hotărârii a aflat abia la faza de executare al acesteia, aceasta nefiind expediată pe adresa de domiciliu a recurente. Totodată, a comunicat că în cadrul examinării cauzei nu a fost citată la domiciliu, iar citarea publică a fost efectuată cu încălcări de procedură.

A evidențiat că părțile în prezentul proces sunt fostul soț și fosta cumnată, care la fel, sunt părți în alte două procese intentate anterior, respectiv aceștia cu certitudine cunosc datele de contact al recurente, iar ca urmare citarea publică a recurente nu era necesară și a fost făcută cu rea-credință.

Mai mult, a menționat că hotărârea integrală a fost publicată abia după ce apelul împotriva acestei hotărâri a fost restituit de către instanța de apel.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copie certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 04 martie 2020, expediată recurente la 13 martie 2020 fără a fi anexate probe ce ar confirma data recepționării acesteia, iar recursul a fost declarat la 28 martie 2020, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

În conformitate cu art. 427 lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

În conformitate cu art. 362 alin. (1), (3) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede expres momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului – data pronunțării dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) al Codului de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act

de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Centru), prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Bolun Valeria împotriva lui Ciobanu Viorel, intervenient accesoriu Ciobanu Liudmila cu privire la stabilirea cotelor-părți ideale asupra bunurilor imobile, a fost pronunțat la 06 septembrie 2019, iar cererea de apel a fost depusă la 20 decembrie 2019.

Totodată, este cert faptul că Ciobanu Ludmila nu a fost prezentă la ședințele de judecată care au avut loc în cadrul examinării cauzei în prima instanță, fapt confirmat prin procesele-verbale ale ședințelor de judecată.

După cum a fost menționat supra, temeinicia cererii de repunere în termenul de atac a fost bazată, după cum a declarat Ciobanu Ludmila, pe nerespectarea procedurii citării legale în prima instanță. Astfel, în privința ședințelor de judecată fixate în cadrul examinării cauzei în fond, părțile au fost informate prin citații cu aviz de recepție. În legătură cu faptul că corespondența expedită în adresa intervenientului accesoriu, Ciobanu Ludmila, a fost restituită nereclamată, iar reprezentantul reclamantei a dat asigurări că a întreprins toate măsurile pentru a afla locul aflării Ludmilei Ciobanu, instanța a dispus citarea publică a ultimei.

Într-adevăr în corespundere cu prevederile art. 108 al Codului de procedură civilă, dacă locul de aflare a pârâtului nu este cunoscut și reclamantul dă asigurări că, deși a făcut tot posibilul, nu a reușit să afle domiciliul acestuia, președintele instanței dispune citarea acestuia prin publicitate. Publicarea în presă se consideră citare legală. Totuși, verificând exercitarea procedurii legale de prima instanță, în vederea răspunderii la argumentele recursului, Colegiul atestă că această procedură a fost una defectuoasă.

În acest sens instanța de recurs reține că domiciliul Ludmilei Ciobanu este situat în mun. Chișinău, str. XXXX, XX, ap X, fapt indicat atât în cererea de chemare în judecată, în informația comunicată de avocatul Paladii Andrian, după verificarea bazei de date Acces WEB, cât și în buletinul de identitate al ultimei. În pofida acestui fapt, instanța de judecată la notificarea Ludmilei Ciobanu a expedit, atât citațiile și cererea de chemare în judecată cu toate documentele anexate, cât și dispozitivul hotărârii, precum și hotărârea integrală pe o altă adresă și anume mun. Chișinău, str. XXXX, XX, ap XX.

Concluzionând asupra celor expuse, instanța de recurs atestă cu certitudine că procedeul de citare a intervenientului accesoriu Ciobanu Ludmila a fost unul defectuos și a eșuat, or, a fost efectuat pe o adresă greșită, iar ca urmare citarea ultimei prin intermediul publicității nu a fost necesară și justificată.

Mai mult ca atât, argumentele cu privire la procedura de citare a Ludmilei

Ciobanu au fost indicate în cererea de apel, în special în susținerea solicitării de repunere în termenul de atac al hotărârii primei instanțe, argumente care instanța de apel la punerea pe rol al apelului urma să le verifice și să le supună unei analize în actul judecătoresc emis. De fapt, instanța de apel la examinarea cererii cu privire la repunerea în termen al apelului s-a limitat la constatarea că procedura de citare legală a fost exercitată corect, prin citarea publică a Ludmilei Ciobanu.

În cadrul dreptului la un proces echitabil se analizează dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri judiciare de a prezenta instanței observațiile, argumentele și mijloacele sale de probă, coroborat cu dreptul fiecărei părți ca aceste observații și argumente să fie examinate în mod efectiv. Cu privire la aceste aspecte, obligația instanței de motivare a deciziilor sale este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea lor.

Conform jurisprudenței CEDO, noțiunea de proces echitabil presupune ca o instanță internă care nu a motivat decât pe scurt hotărârea sa să fi examinat totuși în mod real problemele esențiale care i-au fost supuse, și nu doar să reia pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare (cauza *Helle vs Finlanda*, hotărârea din 19 decembrie 1997).

Cu alte cuvinte, o motivare excesiv de succintă sau necorespunzătoare în raport cu complexitatea cauzei echivalează, practic, cu inexistența motivării.

Obligația instanței de a răspunde prin motivare la argumentele prezentate de părți este justificată, întrucât numai prin pronunțarea unei hotărâri motivate poate fi realizat un control public al administrării justiției (cauza *Hirvisaari vs Finlanda*, hotărârea din 27 septembrie 2001).

Potrivit jurisprudenței sale constante, CtEDO reamintește că instanțele judecătorești naționale au obligația de a-și motiva deciziile (cauza *Van de Hurk vs. Olanda*, hotărâre din 19 aprilie 1994). Întinderea obligației de a motiva hotărârea poate varia în dependență de caracterul deciziei și trebuie determinată în lumina circumstanțelor cauzei (cauza *Ruiz Torija vs. Spania*, hotărâre din 9 decembrie 1994). Deși articolul 6 § 1 din Convenție nu obligă instanțele de judecată să ofere răspunsuri detaliate la toate argumentele invocate, totuși din hotărâre trebuie să reiasă clar că elementele esențiale ale cauzei au fost examinate (cauza *Taxquet vs. Belgia [MC]*, nr. 926/05, § 91, CEDO 2010).

În plus, Curtea a decis că articolul 6 din Convenție nu obligă statele contractante să instituie instanțe de apel sau de recurs. Cu toate acestea, un stat care dispune de astfel de instanțe judecătorești are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură în fața acestora de garanțiile fundamentale prevăzute de articolul 6 (a se vedea, *printre altele*, cauzele *Delcourt vs. Belgia*, hotărâre din 17 ianuarie 1970, și *Erfar-Avef vs. Grecia*, hotărâre din 27 martie 2014).

În pofida acestor fapte, instanța de apel la pronunțarea asupra argumentelor din cererea de repunere în termenul de atac, urma în conformitate cu prevederile legii să se dedice unei analize efective a temeiurilor, argumentelor și propunerilor de

probatoriu, fără a prestabili relevanța acestora.

În cazul de față, instanța de apel a evitat să examineze temeinicia cererii de repunere în termenul de atac în raport cu circumstanțele cauzei, limitându-se arbitrar la concluzia că Ciobanu Ludmila nu a invocat nici un argument referitor la omiterea termenului de atac.

Așadar, prin lipsa examinării temeiniciei argumentelor invocate mai sus, se constată că instanța de apel a dat dovadă de un formalism excesiv în această parte. Or, prin prisma principiului contradictorialității și egalității în arme, instanța de apel era obligată să asigure un echilibru just a intereselor ambelor părți implicate în proces. În esență, motivarea Curții de Apel Chișinău a pus într-o situație de dezavantaj pe Ciobanu Ludmila față de adversarul său (a se vedea cauza Donadze vs. Georgia, hotărârea din 7 martie 2006, § 35 – 36).

Constatând toate cele relatate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, conturează o opinie tendențioasă a instanței de apel de respingere formală a cererii, fără a da o apreciere tuturor probelor în ansamblu, fără a răspunde la toate temeiurile invocate de Ciobanu Ludmila, ignorând nemotivat unele afirmații sau cel puțin nemotivând prevalarea unor circumstanțe, pe care s-a bazat soluția emisă, asupra celorlalte probe existente la dosar.

În atare situație, instanța de recurs apreciază că recurenteii Ciobanu Ludmila nu i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că recurenta nu a reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considera necesare în vederea apărării punctului ei de vedere (cauza Blücher vs. Republica Cehă, hotărârea din 11 ianuarie 2005, cauza Carmel Saliba vs. Malta, hotărârea din 29 noiembrie 2016, § 65).

În acest sens, Colegiul lărgit reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (cauza Doorson vs. Olanda, hotărârea din 26 martie 1996).

Concluzionând cele expuse, instanța de recurs apreciază ca fiind întemeiat recursul declarat de către Ciobanu Ludmila, motiv pentru care acesta necesită a fi admis, casată încheierea din 04 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, iar reținând că erorile judiciare analizate în speță sunt esențiale și nu pot fi corectate în această fază, cauza urmează a fi restituită spre rejudecare la etapa de punere pe rol a apelului.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. b), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Ciobanu Ludmila.

Se casează încheierea din 04 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bolun Valeria împotriva lui Ciobanu Viorel, intervenient accesoriu Ciobanu Liudmila cu privire la stabilirea cotelor-părți ideale asupra bunurilor imobile și se remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată la etapa de punere pe rol a cererii de apel.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru